

Adviesbureau

Mertens B.V.

**QUICK SCAN BESCHERMDE PLANTEN- EN DIERSOORTEN
HEUVEL F1 TE BREDA**

Advies op het gebied van natuur, ruimtelijke ordening en natuurwetgeving.

Eindrapport

QUICK SCAN BESCHERMDE PLANTEN- EN DIERSOORTEN HEUVEL F1 TE BREDA

rapportnummer 2019.3291

juni 2019

In opdracht van:
WonenBreburg
Postbus 409
5000 AK TILBURG

Adviesbureau Mertens B.V.
Bureau voor natuur, ruimtelijke
ordening en natuurwetgeving

 Utrechtseweg 120, 6871 DV Renkum
 06-29458456

 info@adviesbureau-mertens.nl
 www.adviesbureau-mertens.nl

© Adviesbureau Mertens BV, Wageningen, 2019

Deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming vrij worden vermenigvuldigd. De verzamelde data zijn alleen te gebruiken voor het hier geschetste onderzoek en mogen niet voor andere doeleinden worden gebruikt.

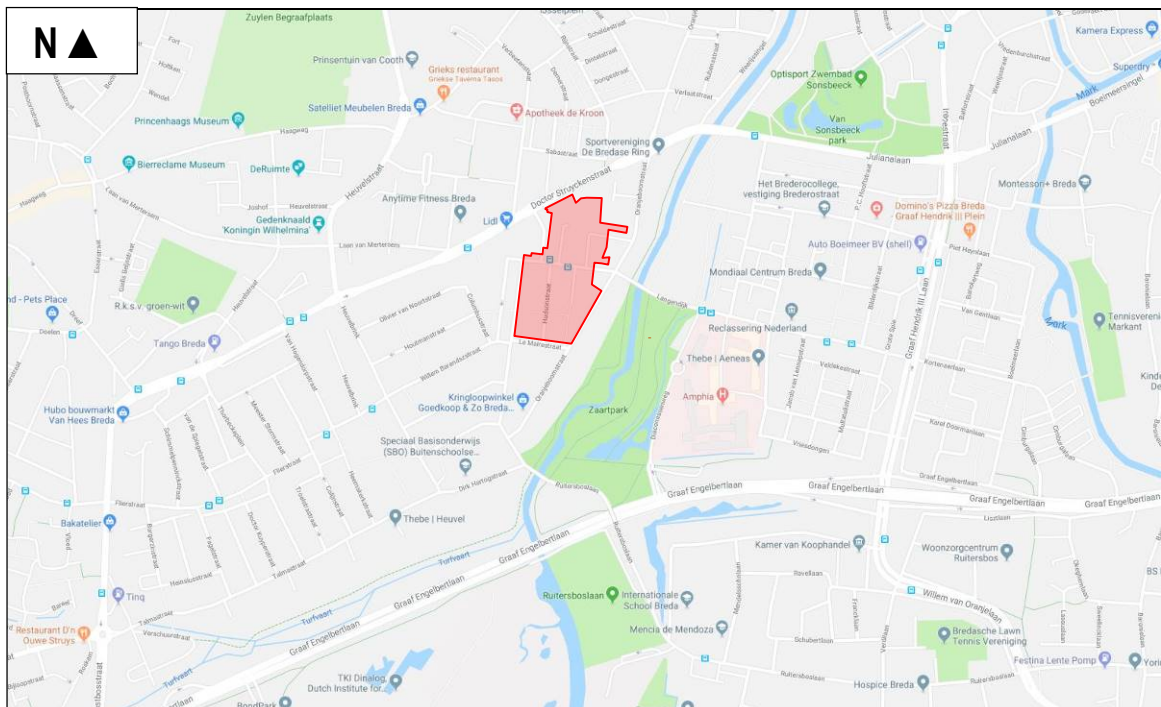
INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	2
1.1 INLEIDING	2
1.2 HET PLANGEBIED EN DE PLANNEN.....	2
1.3 DOELSTELLING VAN HET ONDERZOEK	7
1.4 OPBOUW RAPPORT	7
2. BESCHERMDE PLANTEN- EN DIERSOORTEN.....	8
2.1 WET NATUURBESCHERMING	8
2.2 RODE LIJST.....	8
3. METHODE.....	10
4. RESULTAAT INVENTARISATIE EN BEOORDELING F1	11
4.1 FLORA.....	11
4.2 VLEERMUIZEN.....	11
4.3 OVERIGE ZOOGDIEREN.....	11
4.4 BROEDVOGELS	11
4.5 AMFIBIEËN.....	11
4.6 VISSSEN.....	12
4.7 REPTIELEN	12
4.8 OVERIGE	12
5. RESULTAAT INVENTARISATIE EN BEOORDELING NANSENWEG 17.....	13
5.1 FLORA.....	13
5.2 VLEERMUIZEN.....	13
5.3 OVERIGE ZOOGDIEREN.....	14
5.4 BROEDVOGELS	14
5.5 AMFIBIEËN.....	14
5.6 VISSSEN.....	14
5.7 REPTIELEN	14
5.8 OVERIGE	14
6. SAMENVATTENDE CONCLUSIE	15
GERAADPLEEGDE LITERATUUR.....	16
BIJLAGEN	17
1. PLANGEBIED.....	18
2. BEGRIPPEN.....	19

1. INLEIDING

1.1 Inleiding

Er is het voornemen voor herbestemming van Heuvel F1 te Breda om woningbouw te kunnen realiseren. De aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten vormt een te onderzoeken aspect omdat met de plannen effecten kunnen ontstaan op soorten die beschermd zijn via de Wet natuurbescherming. Op grond hiervan is aan Adviesbureau Mertens B.V. uit Wageningen gevraagd om een verkennend veldonderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van wettelijk beschermde soorten en indien aanwezig, aan te geven hoe hiermee dient te worden omgegaan. In dit rapport worden de resultaten van deze verkenning gepresenteerd.

Figuur 1. Globale ligging Heuvel F1 te Breda.

1.2 Het plangebied en de plannen

Aan de Heuvel F1 te Breda is een gebied gelegen met (woon)bebouwing en braakliggende gronden. In het gebied van Heuvel F1 is al het opgaand groen gerooid (uitgezonderd de Nansenweg 17). Daarnaast is vooruitlopend op deze ontwikkeling de bebouwing gesloopt ten noorden van de Bontekoestraat. Deze gronden liggen derhalve braak (zie figuur 2). Ten zuidoosten van de Bontekoestraat ((Hudsonstraat (oneven) en Roggeveenstraat (even en oneven)) werd de bebouwing ten tijde van onderhavig gesloopt (zie figuur 3).

De bebouwing ten zuidwesten van de Bontekoestraat ((Hudsonstraat (even) en Planciusplein (oneven)) was nog gedeeltelijk in gebruik als woonbebouwing (zie figuur 4). Sloop van deze bebouwing is voorzien in het tweede deel van 2019.

Aan de Nansenweg 17 is een voormalige school gelegen met bitumen dakbedekking (zie figuur 5). Voor deze locatie zijn tevens nieuwbouwplannen waardoor deze voormalige school gesloopt dient te worden. In figuur 2 t/m 5 wordt een beeld gegeven van het plangebied op maandag 18 maart 2019. In het gehele gebied (inclusief Nansenweg 17) ontbreekt het aan constant oppervlaktewater. Nadat het gebied ontdaan is van alle opstallen is het voornemen om woningbouw te kunnen realiseren met bijbehorende infrastructuur.

Figuur 2. Foto-impressie van het deelgebied ten noorden van de Bontkoestraat te Breda.

Figuur 3. Foto-impresie van de opstallen die ten tijde van onderhavig onderzoek werden gesloopt (Hudsonstraat (oneven) en Roggeveenstraat (even en oneven) te Breda.

Figuur 4. Foto-impressie van de opstallen die eind 2019 worden gesloopt (Hudsonstraat (even) en Planciusplein (oneven) te Breda.

Figuur 5. Foto-impresie van het deelgebied Nansenweg 17 te Breda.

1.3 Doelstelling van het onderzoek

De doelstelling van het onderzoek is tweeledig. Enerzijds wordt inzichtelijk gemaakt welke wettelijk beschermde natuurwaarden in het kader van de soortbescherming van planten- en diersoorten te verwachten zijn. Anderzijds worden de consequenties van deze aanwezigheid voor de planontwikkeling weergegeven. Gelet op de opdracht genoemd in de inleiding en de doelstelling, is het van belang dat de volgende vragen worden beantwoord:

1. Welke wettelijk beschermde planten- en diersoorten komen mogelijk voor ter plaatse van en in de directe omgeving van het plangebied?
2. Welke verwachte wettelijk beschermde planten- en diersoorten ondervinden nadelen van de plansituatie?

1.4 Opbouw rapport

Na een korte uitleg over de soortbescherming van de Wet natuurbescherming (hoofdstuk 2) komen achtereenvolgens aan de orde:

- De onderzoeksmethode (hoofdstuk 3).
- Een beschrijving van de aanwezigheid van beschermde soorten (hoofdstuk 4 (F1) en 5 (Nansenweg 17)).
- Een beoordeling van de effecten op beschermde soorten (hoofdstuk 6).

In bijlage 2 wordt een overzicht gegeven van de gebruikte definities en afkortingen.

2. BESCHERMDE PLANTEN- EN DIERSOORTEN

2.1 Wet natuurbescherming

Per 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht geworden. Deze wet implementeert de Vogel- en Habitatrichtlijn en andere verdragen in het nationaal natuurbeschermingsrecht. Het bevoegd gezag is Gedeputeerde Staten van de Provincie(s) waar een project wordt gerealiseerd. Gedeputeerde Staten kunnen deze bevoegdheid ook overdragen conform lid 7 van deze wet. Doorgaans zijn dit Omgevingsdiensten. De soortbescherming richt zich dan ook primair op de bescherming van plant- en diersoorten die genoemd zijn in deze richtlijnen.

Daarnaast is een deel van de soorten van de Rode Lijst (zie paragraaf 2.2) beschermd via de Wet natuurbescherming.

Voor alle in Nederland in het wild voorkomende planten- en diersoorten is de algemene zorgplicht van toepassing; handelen of nalaten die gevolgen kunnen hebben dienen achterwege gelaten te worden of er dienen maatregelen getroffen te worden om effecten te voorkomen, of zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Indien een plan resulteert in negatieve beïnvloeding van een soort of soorten kan ontheffing worden verleend conform artikel 3.3 van de Wet natuurbescherming voor soorten van artikel 3.1 en 3.2 (Vogelrichtlijnsoorten). Ontheffing kan worden verleend conform artikel 3.8 van de Wet natuurbescherming voor soorten van artikel 3.4 en 3.6 (Habitatrichtlijnsoorten). De criteria voor ontheffingsverlening voor deze soorten zijn identiek aan die Vogel- en Habitatrichtlijn omdat deze richtlijnen zijn geïmplementeerd in het nationaal recht. Het nationaal recht staat het niet toe om hiervan af te wijken. De criteria zijn:

- in het belang van de volksgezondheid en openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij en wateren;
- ter bescherming van flora en fauna.

Om in aanmerking te komen voor een ontheffing dienen mitigerende en eventueel compenserende maatregelen genomen te worden die tot gevolg hebben dat soorten niet nadelig worden beïnvloed in het voorkomen en gedurende de uitvoering van een project.

Provincies kunnen voor de nationaal beschermde soorten een algemene vrijstelling verlenen. In de Provincie Noord-Brabant wordt voor een aantal soorten generieke vrijstelling verleend in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden. Het betreft o.a. aardmuis, bastaardkikker, bosmuis, bruine kikker, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, gewone pad, haas, huisspitsmuis, kleine watersalamander, konijn, meerkikker, ree, rosse woelmuis, veldmuis, vos en woelrat.

2.2 Rode lijst

De Rode lijst met bedreigde soorten is eind 2004 gepubliceerd in de Staatscourant en voor een deel in 2009 en 2017 herzien. Aan de op deze lijst genoemde soorten komt bescherming toe voor zover zij vallen onder het beschermingsregime van de Wet natuurbescherming.

Tussen de Wet natuurbescherming en de Rode lijsten bestaat geen formele relatie. Alleen op basis van "gunstige staat van instandhouding" kunnen bij beschermde Rode lijstsoorten "zwaardere" randvoorwaarden gelden ten aanzien van mitigerende en compenserende maatregelen dan voor algemene soorten. Zo zal het bij zeer algemeen voorkomende soorten die gering afnemen in aantal (Rode lijstsoort met het criterium gevoelig) relatief eenvoudig zijn om aan te tonen dat de "gunstige staat van

instandhouding" niet in het geding komt. Voor soorten met een beperkt verspreidingsbeeld en die afnemen in aantal (soorten van de Rode lijst met het criterium bedreigd of ernstig bedreigd) is een uitgebreide effectenstudie wenselijk. Voor deze soorten geldt namelijk de zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor alle in het wild levende dieren, inclusief hun leefomgeving en voor alle planten en hun groeiplaats. Dit artikel is derhalve ook gericht op het voorkomen van doden en verwonden van algemene soorten. Op deze manier wordt nader invulling gegeven aan de bescherming van soorten die in aantal en/of verspreiding afnemen.

3. METHODE

Op maandag 18 maart 2019 is een bezoek gebracht aan het plangebied en de directe omgeving. Gedurende dit bezoek is dit gebied en de directe omgeving beoordeeld op het mogelijk voorkomen van beschermde planten- en diersoorten. Dit vond plaats aan de hand van aanwezige ecotopen en sporen. Er is beperkt gebruik gemaakt van bestaande verspreidingsgegevens om het (potentieel) voorkomen van beschermde soorten te bepalen omdat deze via o.a. Waarneming.nl worden beheerd voor een veel groter gebied. Overige waarnemingen worden tevens bewaard voor een groot gebied, namelijk op kilometerniveau zoals weergegeven op www.telmee.nl. en op een nog groter schaalniveau in verspreidingsatlassen. Wel zijn in het verleden diverse (verkennende) veldonderzoeken uitgevoerd naar het voorkomen van en de effecten op beschermde planten- en diersoorten. Deze onderzoeken zijn gebruikt bij onderhavige studie. De Nansenweg 17 te Breda vormde hierin geen onderdeel vandaar dat dit deelgebied apart wordt beoordeeld in onderhavige rapportage. De van deze voormalige school zijn uitwendig onderzocht op sporen. Daarnaast is een endoscoop gebruikt om de gaten aan de binnenzijde te onderzoeken op sporen van bijvoorbeeld vleermuizen.

4. RESULTAAT INVENTARISATIE EN BEOORDELING F1

4.1 Flora

In het kader van de sloop is gericht veldonderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van planten- en diersoorten die beschermd zijn (Adviesbureau Mertens, 2013). Uit het gerichte veldonderzoek blijkt dat er in dit muurplanten voorkomen die wettelijk beschermd zijn via de Flora- en faunawet. Om de werkzaamheden toch te kunnen uitvoeren is ontheffing van de Flora- en faunawet aangevraagd en verkregen (RVO, 2014). Voor de muurplanten zijn alternatieve aangeboden in het milieu educatief center. Sinds de Wet natuurbescherming van kracht is op 1 januari 2017 zijn de muurplanten niet meer beschermd. Planten die beschermd zijn via de Wet natuurbescherming zijn gebonden aan zeer specifieke ecotopen zoals vennen. Dergelijke ecotopen komen niet voor. De aanwezigheid van beschermde planten wordt derhalve uitgesloten. Gedurende het verkennend veldonderzoek op maandag 18 maart 2019 zijn geen beschermde plantensoorten of resten van beschermde plantensoorten vastgesteld. Op grond hiervan wordt de aanwezigheid van beschermde plantensoorten uitgesloten.

4.2 Vleermuizen

In 2017 is een actualiserend onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van vleermuizen en broedvogels ten zuiden van de Bontekoestraat (Adviesbureau Mertens, 2017). In deze rapportage wordt de conclusie getrokken dat effecten op vleermuizen zijn uitgesloten en dat de resultaten overeen komen met het in 2013 uitgevoerde veldonderzoek (Adviesbureau Mertens, 2013). Deze conclusie is voorgelegd aan de Omgevingsdienst Brabant Noord door middel van een verlengingsaanvraag van de ontheffing van 2014. Op 29 maart 2017 is deze ontheffing verleend (ODBN, 2017). Deze ontheffing is verleend tot 1 april 2020 en derhalve rechtsgeldig.

4.3 Overige zoogdieren

Gelet op de aanwezige ecotopen in het plangebied en de geografische ligging (zie Broekhuizen e.a., 2016) wordt de aanwezigheid van overige zoogdieren uitgesloten. Gedurende het verkennend onderzoek zijn er geen aanwijzingen gevonden van het voorkomen van marters zoals de steenmarter.

4.4 Broedvogels

In 2017 is een actualiserend onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van vleermuizen en broedvogels ten zuiden van de Bontekoestraat (Adviesbureau Mertens, 2017). In deze rapportage wordt de conclusie getrokken dat effecten op broedvogels met vaste rust- en verblijfplaatsen zijn uitgesloten en dat de resultaten komen overeen met het in 2013 uitgevoerde veldonderzoek (Adviesbureau Mertens, 2013). Een onderzoek naar het voorkomen van vogels is doorgaans drie jaar geldig en derhalve is de rapportage uit 2017 rechtsgeldig.

4.5 Amfibieën

Gelet op de aanwezige ecotopen van het plangebied en de geografische ligging (zie Ravon.nl, Creemers & Delft, 2009) wordt de aanwezigheid van amfibieën uitgesloten.

4.6 Vissen

Door het ontbreken van oppervlaktewater in het plangebied, wordt de aanwezigheid van vissen uitgesloten.

4.7 Reptielen

Gezien de huidige aanwezige ecotopen van de opstallen en directe omgeving ten opzichte van de verspreiding van reptielen (zie Ravon.nl, Creemers & Delft, 2009), kan de aanwezigheid van reptielen worden uitgesloten.

4.8 Overige

Gezien de huidige aanwezige ecotopen kan de aanwezigheid van beschermde ongewervelden (o.a. diverse soorten dagvlinders en libellen) worden uitgesloten. Nationaal beschermde dagvlinders en libellen komen alleen voor in specifieke ecotopen.

5. RESULTAAT INVENTARISATIE EN BEOORDELING NANSENWEG 17

5.1 Flora

Het gebied aan de Nansenweg 17 betreft een voormalige school, verhardingen en zeer beperkt cultuurgroen en is derhalve volledig in cultuur gebracht. De aanwezigheid van beschermde planten wordt derhalve uitgesloten. Gedurende het verkennend veldonderzoek op maandag 18 maart 2019 zijn geen beschermde plantensoorten of resten van beschermde plantensoorten vastgesteld. Op grond hiervan wordt de aanwezigheid van beschermde plantensoorten uitgesloten.

5.2 Vleermuizen

Getoetst is op de verschillende functies die het plangebied kan hebben voor vleermuizen. Dit betreft plaatsen waar vleermuizen kunnen verblijven (verblijfplaatsen zoals kolonie-, paar- en winterverblijfplaatsen), vaste routen tussen verblijfplaatsen in de zomer en winter; respectievelijk vlieg- en migratierouten en plaatsen en gebieden waar vleermuizen foerageren.

De aanwezigheid van verblijfplaatsen zoals kolonie-, paar- en overwinteringsplaatsen van vleermuizen kunnen worden uitgesloten. In de bebouwing zijn geheel geen geschikte openingen aangetroffen waarin vleermuizen kunnen verblijven. Aan de westzijde van de voormalige school zijn enkele beluchtingsgaten aanwezig. De openingen in de beluchtingsgaten hebben echter een breedte van 1,1 cm en zijn te klein om toegang te bieden voor vleermuizen. Met de endoscoop is vastgesteld dat er geen sporen van vleermuizen aanwezig zijn. De openingen zitten dan ook onder het spinnenrag dat wijst op het niet gebruik zijn van de openingen door vleermuizen.

Er zijn verder geen openingen voor vleermuizen vastgesteld waarin deze kunnen verblijven. Het ontbreekt aan geschikte daklijsten en geschikte beluchtingsgaten om achter of in te kruipen. Gedurende het verkennend veldonderzoek zijn ook geen sporen van vleermuizen vastgesteld zoals keutels en afgebeten vleugels van vlinders. Negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen worden derhalve uitgesloten.

De bebouwing is geen onderdeel in een lijnvormig landschapselement waarop vleermuizen zich kunnen oriënteren. Lijnvormige landschapselementen kunnen bijvoorbeeld een route vormen tussen foerageergebieden en zomerverblijfplaatsen. De bebouwing wordt daarnaast vervangen waardoor vleermuizen zich kunnen blijven oriënteren. Negatieve effecten op vliegroutes worden derhalve uitgesloten.

De aanwezigheid van migratieroutes wordt uitgesloten omdat grootschalige landschapselementen zoals dijken en rivieren niet voorkomen in of aansluiten op het plangebied.

Met de realisatie van de plannen zal het gebied niet wezenlijk van vorm veranderen, gelet op de foerageermogelijkheden van vleermuizen. Mogelijk foerageert er sporadisch gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger als gevolg van de aanwezige ecotopen (verhardingen). Het plangebied en directe omgeving is nu niet van waarde als essentieel foerageergebied en in de toekomst zal deze functie niet negatief verminderen doordat er geen essentiële zaken veranderen. Effecten op de foerageermogelijkheden van vleermuizen worden derhalve uitgesloten.

5.3 Overige zoogdieren

Gelet op de aanwezige ecotopen in het plangebied en de geografische ligging (zie Broekhuizen e.a., 2016) wordt de aanwezigheid van overige zoogdieren uitgesloten. Gedurende het verkennend onderzoek zijn er geen aanwijzingen gevonden van het voorkomen van marters zoals de steenmarter.

5.4 Broedvogels

Gedurende het verkennend veldonderzoek op maandag 18 maart 2019 zijn geen geschikte (potentiële) nestlocaties aangetroffen voor vogels (al dan niet met vaste rust- en verblijfplaatsen). Voor huismus en gierzwaluw is de voormalige school volledig ongeschikt. Er zijn geen geschikte openingen vastgesteld voor huismus of gierzwaluw. Gedurende het verkennend veldonderzoek op maandag 18 maart 2019 zijn geen huismussen vastgesteld in het plangebied. Negatieve effecten op vogels kunnen derhalve worden uitgesloten.

5.5 Amfibieën

Gelet op de aanwezige ecotopen van het plangebied en de geografische ligging (zie Ravon.nl, Creemers & Delft, 2009) wordt de aanwezigheid van amfibieën uitgesloten.

5.6 Vissen

Door het ontbreken van oppervlaktewater in en direct rond Baanstpoldersedijk 10 te Nieuwvliet, wordt het voorkomen van (beschermde) vissen uitgesloten.

5.7 Reptielen

Gezien de huidige aanwezige ecotopen van de opstallen en directe omgeving ten opzichte van de verspreiding van reptielen (zie Ravon.nl, Creemers & Delft, 2009), kan de aanwezigheid van reptielen worden uitgesloten.

5.8 Overige

Gezien de huidige aanwezige ecotopen kan de aanwezigheid van beschermde ongewervelden (o.a. diverse soorten dagvlinders en libellen) worden uitgesloten. Nationaal beschermde dagvlinders en libellen komen alleen voor in specifieke ecotopen.

6. SAMENVATTENDE CONCLUSIE

Er is het voornemen voor herbesteding van Heuvel F1 te Breda (inclusief de Nansenweg 17) om woningbouw met bijbehorende infrastructuur te kunnen realiseren. Deze activiteit zou kunnen samen gaan met effecten op beschermde planten- en diersoorten. Op grond hiervan is een verkennend veldonderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van beschermde soorten.

In 2017 is een actualiserend onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van vleermuizen en broedvogels ten zuiden van de Bontekoestraat (Adviesbureau Mertens, 2017). In deze rapportage wordt de conclusie getrokken dat effecten op vleermuizen zijn uitgesloten en dat de resultaten overeen komen met het in 2013 uitgevoerde veldonderzoek (Adviesbureau Mertens, 2013). Deze conclusie is voorgelegd aan de Omgevingsdienst Brabant Noord door middel van een verlengingsaanvraag van de ontheffing van 2014. Op 29 maart 2017 is deze ontheffing verleend (ODBN, 2017). Deze ontheffing is verleend tot 1 april 2020 en derhalve rechtsgeldig.

Voor de overige delen (inclusief de Nansenweg 17) wordt het voorkomen van en negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen en broedvogels wordt uitgesloten. Mogelijk vliegen en foerageren er vleermuizen. Gedurende en na realisatie van de plannen kunnen deze soorten er blijven vliegen en foerageren. Het voorkomen van overige beschermde soorten wordt uitgesloten.

Op grond van bovenstaande analyse beïnvloedt de Wet natuurbescherming de herbesteding van Heuvel F1 te Breda (inclusief de Nansenweg 17) de uitvoerbaarheid en de goede ruimtelijke ontwikkeling van de herbesteding niet.

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

Literatuur

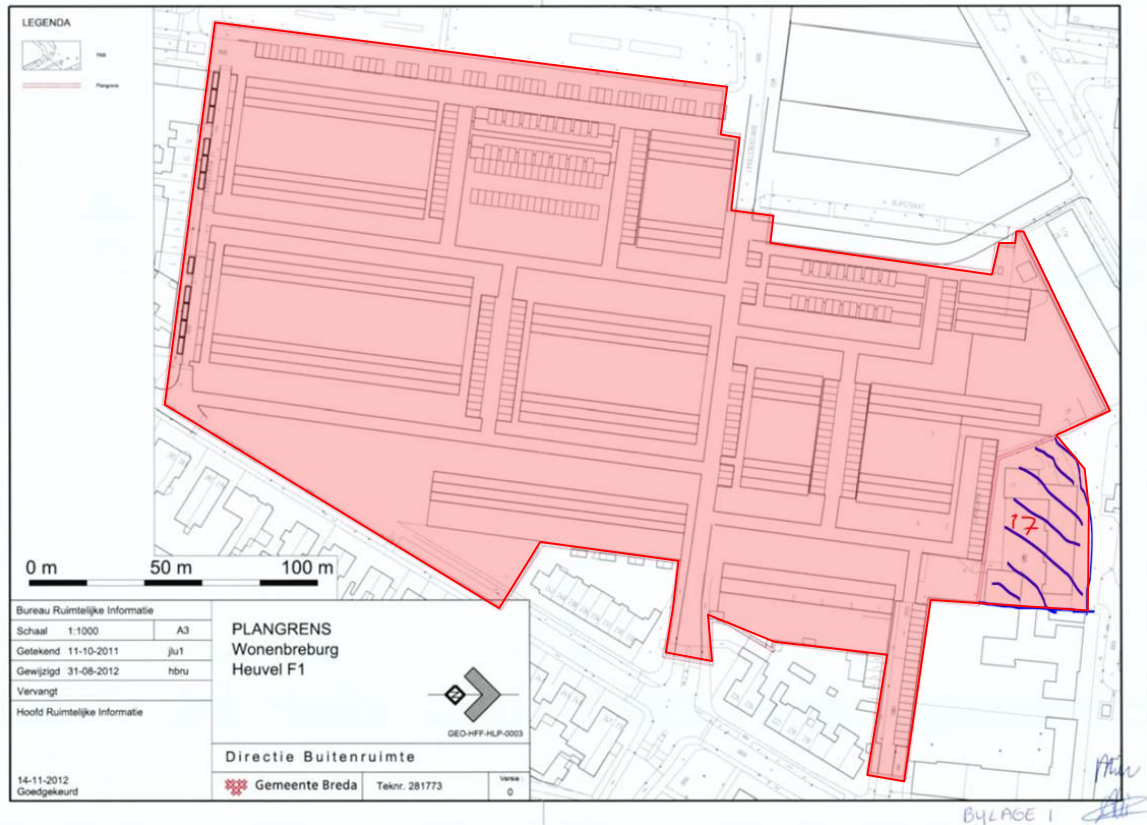
- Adviesbureau Mertens, 2013. Beschermde soorten ter plaatse van en direct rond Plancius (F1) en Ligthart (F2) te Wageningen, 1-17.
- Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J.B.M., 2016. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren. Nationaal Natuurhistorisch Museum Leiden, VZZ, Nijmegen, 1-348.
- Creemers, C.M., Delft, J., 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nijmegen, 1-476.
- EEG, 1979. Richtlijn 79/43/EEG inzake het behoud van de Vogelstand. Publicatieblad den Europese Gemeenschap, nummer L. 103.
- EEG, 1992. Richtlijn 92/43/EEG inzake de instandhouding van wilde flora en fauna. Publicatieblad van den van de Europese Gemeenschap, nummer L. 206/7.
- Gerstmeier, R., Romig, T., 1997. Zoetwatervissen van Europa, Tirion, Baarn, 1-368.
- Hustings, F., Vergeer, J.W., Eekelder, P., 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. Nationaal Natuurhistorisch Museum Leiden, SOVON, Beek-Upbergen, 1-584.
- Limpens, H., Mostert, K., Bongers, W., 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. KNNV, Utrecht, 1-260.
- Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, Dienst Regelingen, 2009a. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Ministerie van ELI (Dienst Regelingen), Den Haag.
- Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, Dienst Regelingen, 2009b. Uitleg aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet. Ministerie van ELI (Dienst Regelingen), Den Haag.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 2004. Rode lijsten diverse soortgroepen.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 2009. Rode lijsten diverse soortgroepen.
- Ministerie van Economische Zaken, 2016. Wet van 16 december 2015, houdende regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming). Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden 34 (2016), 1-84.
- ODBN, 2017. Kennisgeving Wet natuurbescherming, WonenBreburch, sloop- en nieuwbouwwerkzaamheden van de woonwijken Plancius (F1) en Ligthart (F2) te Breda, Z/041871.
- RVO, 2014. Besluit met ontheffing met nummer FF/75C/20014/0021 van 13 juni 2014. Den Haag, 1-16.
- SOVON, 1987. Atlas van de Nederlandse broedvogels.
- Nie, H.W. de, 1996. Atlas van de Nederlandse Zoetwatervissen. Media Publishing, Doetinchem, 1-151.
- Spikmans, F, Jong, T. de, 2006. Het waarnemen van zoetwatervissen, Nijmegen, 1-55.

Website

- www.ravon.nl
- www.waarneming.nl
- www.sovon.nl
- www.telmee.nl
- www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGEN

1. PLANGEBIED

2. BEGRIPPEN

Baltsplaats	Plaats waar een vleermuis al roepend rondvliegt in de herfst en die doorgaans wordt verdedigd tegen andere mannetjes.
Foerageergebied	Een gebied waar een vleermuis of een groep van vleermuizen foerageert. Dat gebied wordt regelmatig bezocht door vleermuizen om in te foerageren en dat doorgaans meerdere foerageerplaatsen kent die langere tijd worden gebruikt.
Foerageerplaats	Plek (jachtplek) waar wordt gejaagd door vleermuizen. De plek kan in de directe omgeving van de kolonieplaats liggen maar ook kilometers verderop.
Kolonie	Groep vleermuizen (kleine groep mannetjes of meestal grotere groep vrouwtjes, soms gemengd (soorten, geslacht)) die in het voorjaar tot de herfst bijeen blijven. De groep kan zich vestigen in gebouwen (in spouwmuren of onder daklijsten e.d.) of bomen (spechtengaten, scheuren). Een groep vrouwelijke vleermuizen wordt ook wel aangeduid als een kraamkolonie. In zo'n groep worden jongen geboren en grootgebracht. Een kolonie maakt vaak gebruik van meerdere verblijfplaatsen die soms gelijktijdig worden gebruikt.
Migratieroute	Een vaste route van zomerverblijfplaats naar winterverblijfplaats en visa versa (zie ook vliegroute) of een route in een andere tijd; bijvoorbeeld tussen foerageerplaatsen.
Paarplaats	Territorium van territoriale mannetjes. Voor de ruige dwergvleermuis en de rosse vleermuis is dit doorgaans te vinden in boomholten. Voor de laatvlieger en de dwergvleermuis is dit te vinden in gebouwen. Voor de watervleermuis is dit te vinden in bomen en later, tegen de winter, zijn ze te vinden in overwinteringverblijven. Het mannetje vormt een harem met meerdere vrouwtjes. De paartijd valt in de herfst (uitgezonderd de grootoorvleermuis waarbij het in april valt (vroeg voorjaar)). De hier geschetste situatie van de paring wordt in dit rapport omschreven als "herfst situatie".
Verblijfplaats	Een object (huis, boom, bunker, grot, kast en dergelijke) waarin een of meerdere vleermuizen verblijven (overdag of 's winters permanent).
Vliegroute	Route die door vleermuizen elke avond wordt gebruikt om van de kolonieplaats naar foerageergebied te vliegen en visa versa (zie ook migratieroute). Vrouwtjes met jongen keren soms midden in de nacht terug om de jongen te zogen en gebruiken dan de route. Vliegroutes liggen over het algemeen langs lijnvormige (landschaps)elementen als bomenlanen, huizenrijen e.d. De functies zijn beschutting bij winderig en koud weer, oriëntatie in verband met de echolokatie-geluiden en het vinden van voedsel.
Vorbijvliegend	Vleermuizen die voorbijvliegen, niet via een vaste route. Het betreft meestal zwervers of trekkers.
Zwermen	Direct na het uitvliegen, naar vooral voor het invliegen bij een kolonie zwermt een deel van de kolonie rond de kolonieplaats. Zwermgedrag is derhalve een indicatie voor een eventuele kolonieplaats.
Winterverblijfplaats	Een verblijfplaats waar in de winter een of meerdere vleermuizen in winterslaap (hibernation) gaan. Deze ruimte is doorgaans donker, heeft een hoge luchtvochtigheid en

temperatuurwisselingen zijn nihil.

Zomerverblijfplaats Een verblijfplaats die gebruikt wordt door vleermuizen die niet in winterslaap zijn waarvan niet aangetoond is dat het een kraamverblijfplaats dan wel een paarverblijfplaats is. In sommige gevallen vormen bijvoorbeeld mannetjes kleine groepjes.

Adviesbureau

Mertens B.V.

Telefoon (06) 29 45 84 56

E-mail info@adviesbureau-mertens.nl

Advies op het gebied van natuur, ruimtelijke ordening en natuurwetgeving.